

УКРАЇНСЬКОМУ ТОВАРИСТВУ ГЛУХИХ—50 РОКІВ!

ПРОЛЕТАРІ ВСІХ КРАЇН, ЄДНАЙТЕСЯ!

НАШЕ ЖИТТЯ

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА
В ЛИПНІ 1967 РОКУ

ОРГАН ЦЕНТРАЛЬНОГО ПРАВЛІННЯ
УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ГЛУХИХ

ВИХОДИТЬ
ЩОСУБОТИ

№ 23 [819] | Субота, 4 червня 1983 року | Ціна 2 коп.

Щоб залучити маси глухих до виробничої праці та активної участі в громадському і культурному будівництві, поліпшити їх матеріальний стан, піднести культурний рівень та розвинути їх політичну свідомість на основі розгорнутої ініціативи та самодіяльності самих глухонімих, визнати за доцільне організувати Українське товариство глухонімих як громадську організацію.

[3 постанови Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету і Ради Народних Комісарів УРСР від 4 червня 1933 року].

ПОРА ЗРІЛОСТІ

4 червня нинішнього року минає півстоліття з дня організації Українського товариства глухих. Оглядаючи пройдений шлях, нечуючі громадяни висловлюють почуття величезної вдячності Комуністичній партії і Радянському уряду за постійну турботу про інвалідів зі слуху.

Трудящі глухі, як і всі радянські люди, з почуттям великої гордості за рідну Ленінську партію і нашу прекрасну Вітчизну беруть активну участь у будівництві комуністичного суспільства, своєю натхненною працею вносять вагомий внесок в розвиток економічної могутності країни. Вони сповнені рішучості перетворити в життя рішення XXVI з'їзду і листопадового (1982 р.) Пленуму ЦК КПРС, забезпечити виконання і перевиконання планових завдань і соціалістичних зобов'язань одинадцятої п'ятирічки.

Члени Товариства впевнено дивляться в свій завтрашній день. Радянська держава надала в їх розпорядження все необхідне для того, щоб вони могли нарівні зі всіма трудящими навчатися, працювати, відпочивати і брати активну участь в громадському житті. У Товаристві створено сучасну, добре оснащену виробничу базу, розвинуто мережу культурно-просвітських закладів — Будинків культури, клубів, бібліотек.

Втілюючи в життя історичні рішення XXVI з'їзду КПРС, трудові колективи підприємств і об'єднань достроково виконали плани двох років одинадцятої п'ятирічки і понад встановлене завдання додатково реалізували промислової продукції і товарів народного споживання на 14 мільйонів карбованців.

Активну участь у реалізації завдань двох з половиною років п'ятирічки взяли новатори і раціоналізатори підприємств та об'єднань. Їх пропозиції, спрямовані на підвищення технічного рівня виробництва і якості продукції, ощадливе використання сировини, матеріалів і електроенергії дали можливість заощадити понад 600 тисяч карбованців.

Високі техніко-економічні показники на підприємствах і в об'єднаннях досягнуто ударною працею робітників, інженерно-технічних працівників і службовців. Кавалер ордена Слави III ступеня швачка-мотористка Білоцерківського УВП К. Н. Степаненко за роки десятої п'ятирічки навчила 16 молодих робітників і своє виробниче завдання виконала у вересні 1979 року. Майстер дільниці ДВО «Електромагніт» М. Є. Печерських за минулу п'ятирічку підготувала 36 молодих робітників, велику увагу приділяла закріпленню кадрів на виробництві. Очолований нею колектив систематично займає призові місця серед цехів і дільниць об'єднання.

Високими урядовими нагородами відзначено багатьох глухих робітників підприємств державної промисловості і колгоспного виробництва. Серед них робітник одного із заводів Запоріжжя А.

Чумак, нагороджений орденами Леніна і Трудової Слави III ступеня, кавалер ордена Трудового Червоного Прапора тесля тресту «Краматорськзалізобетон» Донецької області О. В. Галан, доярка колгоспу імені Богдана Хмельницького Шосткинського району Сумської області М. Є. Лупа, нагороджена медаллю «За доблесну працю» та багато інших.

Приділяючи належну увагу слуховій, трудовій і соціальній реабілітації глухих, створенню умов для навчання у вечірніх школах робітничої молоді і заочного навчання в технікумах і вузах без відриву від виробництва, Товариство постійно турбується про духовне зростання своїх людей — про виховання особистості, активного будівника комунізму. Будинки культури і клуби стали центром всієї ідейно-політичної, культурно-освітньої і масової роботи серед нечуючих республіки.

У 20 обласних центрах споруджено чудові будинки культури, у багатьох райцентрах, промислових містах і на підприємствах УТОГ є клуби і Червоні кутики, в яких працюють гуртки художньої самодіяльності, народні університети, лекторії і кінолекторії. Велику роботу проводять бібліотеки. За останні 10 років кількість читачів у них зросла на 4,5 тисячі чоловік, а їх книжковий фонд — на 74 тисячі томів.

Дальшого розвитку набув масовий фізкультурний рух у Товаристві. Команди підприємств, об'єднань і культурно-просвітських закладів беруть активну участь в змаганнях серед чуючих на першості районів, міст і обкомів галузевих профспілок. За останні 10 років збірні команди УТОГ на Всесоюзних змаганнях неодноразово займали 5—6 призові місця з восьми можливих.

Величкі перспективи відкриваються перед нечуючими трудівниками в нинішній п'ятирічці. За цей час передбачено випустити продукції більш, ніж на 716 мільйонів карбованців і одержати 141 мільйон крб. прибутку. Будуть впроваджені заходи для дальшого розвитку науково-технічного прогресу, переозброєння виробництва. До кінця 1985 року ступінь охоплення робітників механізованою працею на підприємствах намічено довести до 60 процентів.

Важливим фактором прогресу стане якість вироблюваної продукції і оновлення її асортименту, зростуть асигнування на капітальне і житлове будівництво. На підприємствах і в об'єднаннях буде підготовлено понад 2 тисячі робітників масових професій.

У розквіті всіх творчих і духовних сил зустрічає свій ювілей Товариство.

Трудівники УТОГ, натхненні історичними рішеннями XXVI з'їзду КПРС, широко розгорнули соціалістичне змагання за дострокове виконання планових завдань і підвищення соціалістичних зобов'язань на 1983 рік і одинадцяту п'ятирічку в цілому.

ТРУДОВІ ДАРУНКИ — ЮВІЛЕЮ!

Вагомими трудовими здобутками зустрічають колективи підприємств і об'єднань ювілей Товариства. Достроково виконано п'ятимісячний план з обсягу реалізації готової продукції, понад встановлене завдання випущено виробів понад 3 мільйони карбованців.

ВИПЕРЕДЖАЮЧИ ЧАС

Високими трудовими досягненнями зустрічає славний ювілей нашого Товариства складальниця облицювання і шпону Миколаївського УВП К. І. Карпова. Вона достроково виконала соціалістичні зобов'язання, взята на честь 50-річчя УТОГ: щоденні норми виробітку Катерина Іванівна виконує на 115—120 процентів і йде зі значним випередженням виробничої програми. Якість продукції, виготовленої її руками, завжди висока.

Досвідчену трудівницю знають у колективі і як хорошу наставницю. Багатьом молодим робітницям вона прищепила любов до праці, щедро ділиться з ними передовим досвідом. Ось і нині поруч не працюють дві дівчини — сестри-близнята Світлана та Надія Білоусюк. Обов'язок Катерини Іванівни — найшвидше вивести дівчат на самостійну дорогу.

Радісна звістка облетіла нещодавно колектив УВП: портрет передової робітниці занесено на районну Дошку Пошани.

В. СЛИВА,
начальник виробництва
Миколаївського УВП.

На півтора місяця раніше

Нечуючі Ворошиловградщини доповідають: на честь півстолітнього ювілею УТОГ вони достроково, майже на півтора місяці раніше, виконали завдання двох з половиною років одинадцятої п'ятирічки. За цей час виготовлено товарів народного споживання на 3 мільйони 182 тисячі карбованців.

Ці успіхи стали можливими завдяки старанній праці передових членів УТОГ, таких як: слюсаря-наладчика Ворошиловградського УВП М. І. Михайлюка, галь-

ваніка цього ж підприємства Д. А. Мешка, слюсаря механо-складальних робіт Комунарського УВП Г. П. Підгайного, шліфувальника А. В. Торгашова та багатьох інших.

Досвід та висока професійна майстерність дають змогу передовикам виробництва норми виробітку виконувати на 130—160 процентів.

Т. ПИЛЯКІНА,
голова Ворошиловградського облвідділу УТОГ.

З високими показниками

Зустріти ювілей свого Товариства з найвищими показниками у праці — таке конкретне завдання поставили перед собою трудівники Дніпропетровського УВП. І ось настав час підбивати підсумки. Вони, як завжди, відрадні. Тільки протягом першого кварталу пошито рукавиць на 8 тисяч пар більше, ніж передбачалося соціалістичними зобов'язаннями. Продуктивність праці також зросла і становить 106,3 процента.

Р. КАШИРІНА,
заст. директора Дніпропетровського УВП з виховної роботи.

ДО ЗНАМЕННОЇ ДАТИ

* У видавництві ЦК ЛКСМУ «Молодь» виходить з друку історико-літературний нарис «Сторінки біографії», в якому розповідається про зародження, становлення і розвиток Українського товариства глухих, про його кращих людей. Книга ілюстрована фотографіями.

* «Живий дощ» — так називається колективна

збірка поезій, випущена видавництвом «Радянський письменник» до 50-річчя УТОГ.

У збірці вміщено твори членів нашого Товариства — поетів Миколи Мачківського, Олени Краснокутської, Миколи Нирова, Галини Швець, Анатолія Симоненка, Олени Смирнкової, Ірини Дуценко, Івана Стронського, Ісаака Сапожнікова та багатьох інших.

Фільм вийде на екрани культурно-просвітських за субтитрами.

* Українська студія хронікально-документальних фільмів завершила зйомки кінострічки про наше Товариство. Документальний фільм «Разом з усіма» розповідає про успіхи в економічному, соціальному і культурному будівництві УТОГ, досягнуті за 50 років його існування.

Фільм вийде на екрани культурно-просвітських за субтитрами.

Надія Іванівна Трофименко (ліворуч) і Марія Федорівна Захарченко по-ударному трудяться у цеху вимірювальних виробів Київського дослідно-виробничого об'єднання «Контакт». Обидві трудівниці — правофлангові соціалістичного змагання за дострокове виконання особистих виробничих планів одинадцятої п'ятирічки.

Фото І. ЩЕРБАНЮКА.

МИ ЙДЕМО ВЕЛИЧАВО І ГОРДО!

У період підготовки до 50-річчя нашого Товариства колективи підприємств і об'єднань несли трудові вахти; відбулися огляди художньої самодіяльності, виставки дитячих малюнків, спортивні змагання, присвячені ювілею УТОГ.

Незадовго до знаменної дати у всіх районних і міжрайонних відділах проведено передачу естафети трудових справ «Книги літопису», до

якої занесено досягнення членів УТОГ у виробничій та громадській діяльності, після чого відбулися концерти художньої самодіяльності, демонстрування кінофільмів.

Завершилося святкування ювілею Товариства урочистими зборами в обласних центрах. За високі досягнення в праці та активну участь у громадському житті передовикам виробництва, активістам і ветеранам Товариства вручено почесні грамоти

Міністерства соціального забезпечення УРСР, Міністерства культури УРСР і Центрального правління УТОГ та Республіканського комітету профспілки.

У зв'язку з 50-річчям УТОГ обласні ради професійних спілок відзначили почесними грамотами нечуючих передовиків виробництва та громадських активістів компактних груп заводів державної промисловості, колгоспів і радгоспів.

НА ВІРНОМУ ШЛЯХУ

50 років! Знаменна дата! Піввіку живе, росте і діє наше Товариство, впевнено крокуючи в єдиному строю з усім радянським народом у світле майбутнє.

...Але звернемо свій погляд назад. З чого воно почалося? Комбінати — лише одна назва: маленькі кравецькі і шевські майстерні, де працювало 20—30 нечуючих. Або фотографії «п'ятихвилинки», що просто неба, здебільшого на базарах, займали своїм нехитрим ремеслом. Оце, мабуть, й усе.

А що то в нас були за клуби. Переважно у підвалах збирались. Щастило тим, хто міг у клубі подивитися кіно, але й кіноустановка на той час була явищем надто рідкісним...

Збігав час і усі ці майстерні, цехи перші клуби почали розростатися, міцніти, а з ними й Товариство поволі набирало сили, будувалося.

Траплялися, звичайно, й прорахунки. Це й зрозуміло, адже досвіду не було, країна тільки-но вийшла з розрухи. Та духом не занепадали. З новим завзяттям, з робітничою наполегливістю бралися за діло і здобували

перші, здавалося б маленькі, але насправді політично та організаційно значні і вирішальні перемоги.

Рік у рік, з п'ятирічки у п'ятирічку поступально просувався вперед. Та мирне будівництво перервало грізна війна. Щент було зруйновано все, що з такими труднощами та любов'ю було зведено, надбано.

Засягло сонце Перемоги!

Піднімали з руїн та згащи комбінати, Будинки культури, клуби, гуртожитки. Працювали напружено, самовіддано.

І знову росли і діяли... Рік у рік, п'ятирічка за п'ятирічкою одна за одною ставали до ладу новобудови учбово-виробничих підприємств, культзакладів, робітничих помешкань. Особливо гро розмаху набуло будівництво у Києві, Харкові, Донецьку, Запоріжжі. Розвивалося прискореними темпами виробництво: закривалися, заспівали верстати! Механізація й автоматизація прийшли на зміну кустарній і малокваліфікованій праці.

Привітними вогнями засвітили культзаклади і світлиці упорядкованих гуртожитків. Ласкаво і гостинно відчинили свої двері для

глухих будинки відпочинку і санаторії профспілок.

Держава подбала про своїх нечуючих громадян. І вони відповіли самовідданою працею. З кожним роком росте число орденосців, ударників комуністичної праці, новаторів виробництва, раціоналізаторів.

Пишаємося своїми красивими підприємствами. Такими як Київське дослідно-виробниче об'єднання «Контакт», Донецьке об'єднання «Електромагніт», Одеське «Електрик», Львівське підприємство «Силует», Запорізьке, Житомирське і багато інших УВП.

На багатьох виробках нашого Товариства — державний Знак якості!

Маємо й власну копійку, бо господарюємо ощадливо. А на вивільнені кошти зводимо житло для трудівників, нові спецшколи-інтернати, спорткомплекс. А скільки за участю Товариства збудовано лікарень, дитячих садків, скільки проведено реконструкцій!

Йдемо в ногу з усім радянським народом!

Пліч-о-пліч, в єдиному строю з чуючими крокуємо до світлого майбутнього — комунізму!

М. ЛУЖКОВ.

ВІДЗНАКИ ПЕРЕДОВИКАМ

ПІСЛЯ перемоги Великого Жовтня нечуючі одержали рівні з усіма громадянами Країни Рад права, активно включилися у політичне і трудове життя.

У 1939 році на Житомирщині вперше проведено облік нечуючих. В 1944 році створюється учбово-виробниче підприємство нечуючих, де працювало на той час трохи більше 20 робітників. В п'яти первинних організаціях нараховувалось всього 167 нечуючих. Клуб був тільки в Житомирі.

Облвідділ провів велику організаційську роботу по створенню нових первинних організацій. Уже в 1956 році до 23 первинних організацій області входило близько півтори тисячі членів УТОГ.

На УВП трудилось близько 140 нечуючих робітників. Випуск продукції становив понад 77 тисяч карбованців. Нині Житомирське учбо-

во-виробниче підприємство — одне з кращих в області серед споріднених підприємств галузі. Воно неодноразово виборювало перші місця в соціалістичному змаганні. В ювілейному, 1983 році, колектив Житомирського УВП занесено на обласну Дошку Пошани.

Багато нечуючих підприємств за сумлінну і багаторічну працю відзначено високими урядовими нагородами. Серед них кавалер орденів Трудового Червоного Прапора і «Знак Пошани», «Майстер — золоті руки», «Заслужений раціоналізатор України, стожар об'єднання «Житомирдерев» Яків Васильович Головачов.

Тільки на Житомирському УВП 28 кращих виробнич-

ників нагороджені медаллю «За доблесну працю».

Багатьом членам УТОГ області присвоєно звання «Ударник комуністичної праці», «Майстер — золоті руки», «Кращий за професією».

Про все це йшлося на урочистих зборах, присвячених 50-річчю УТОГ, що відбулися в м. Житомирі.

Передовики виробництва в своїх виступах дякували партії і уряду за постійну турботу про нечуючих.

Ветеранам Товариства, переможцям соціалістичного змагання і сільського господарства було вручено того дня почесні грамоти Міністерства соціального забезпечення УРСР, Обкому профспілки, Центрального правління УТОГ і Республіканського комітету профспілки.

І. ТОЛОЧКО.

м. Житомир.

І ЗГАДАЛИ ВЕТЕРАНИ

Нечуючі Волині до 50-річчя Українського товариства глухих підготували трудові дарунки, досягнення в громадській роботі. І ось на урочисті збори прибули глухі зі всієї області.

Святково прикрашена сцена Будинку культури, в присутніх піднесений настрій. Місяця у почесній президії займають ветерани Товариства, перші організатори Волинського обласного і міжрайонних відділів, первинних організацій УТОГ товариші Васіна А. Ф., Чупалова Н. М., Русінова Л. О., Тригуб Н. І., Жабровець О. М., Мажула І. І.

Появу своїх перших наставників, вихователів і по-

радою, активно виконують доручення, ініціативно ставляться до виконання завдань культзакладу і облвідділу.

Від імені зборів було покладено квіти до пам'ятника В. І. Леніну. Передовикам виробництва та активістам вручено почесні грамоти, нагрудні знаки, квіти, сувеніри.

Після урочистої частини учасникам ювілейного вечора було показано концертну програму силами художньої самодіяльності Будинку культури і учнів школи-інтернату.

Д. НЕУСТРОЄВ.

м. Луцьк.

Газетним рядком

Щорічний огляд-конкурс стінних газет, який проводить Одеський облвідділ УТОГ, — це не просто підбиття підсумків роботи редакцій, а й своєрідна школа, де проходить обмін досвідом, навчання.

Минулий рік був ознаменований двома важливими подіями — 60-річчя утворення СРСР і підготовкою до 50-річчя УТОГ. Цим важливим подіям і приурочили свій черговий випуск стіннівок члени редколегій. Змістовні, написані живою, образною мовою, замітки привернули до себе увагу чисельної кількості читачів. У них трудівники розповідають про себе, про товаришів по змаганню, який вклад вносять вони у загальнонародну справу.

Своїм змістом, зовнішнім оформленням на огляді виділилася «Берізка» — стінна газета Березівського міжрайвідділу. Їй присуджено перше місце. Друге місце розділили між собою

стіннівки «Дунаець» (Ізмаїльський МРВ) і «Хлібороб» (Роздільнянський МРВ). Як зазначили члени журі, ці газети красиво оформлені, у них виступають передовики підприємств, переможці соціалістичного змагання, а також працівники міжрайвідділів. Різноманітна у них і тематика жанрів, малюнків, фотознімків.

Третє місце журі присудило «Ентузіасту» (орган Балтського МРВ).

В цьому році не взяли участь в огляді стіннівок чотири міжрайвідділи: Любашівський, Болградський, Котовський і Ширяївський. Це повинно стати гострим сигналом для керівників, які послабили увагу до цієї ділянки ідеологічної роботи.

В цілому конкурс показав, що в стінгазетах підвищився ідейний рівень матеріалів і проблематика тем, які піднімають автори.

Ю. ГЕР.

м. Одеса.

Працею звеличена

Натруджені руки стомлено поклада на стіл. Скільки ж ними перероблено справ за майже 40-років перебування в Товаристві глухих!

Антоніна Іллівна пригадає свою сім'ю: батька, двох сестер і брата. Мати померла ще тоді, коли їй найменший, виповнилося лише п'ять років. І залишився батько з чотирма дітьми. Але жили дружно. Єдине, що найбільше турбувало, це те, що вона росте глухонімою. Здебільшого опіка над сестрою лежала на братові, котрий згодом захворів і помер.

Коли Антоніні виповнилося 23 роки, відвів її батько в артіль, де працювали декілька глухих. Так у 1934 році А. І. Хорольська потрапила в Товариство глухих.

Працювала на метизному заводі спочатку в болтовому, а потім у замковому цеху. Взагалі ж цехом навіть не можна було назвати це приміщення. Єдина залізна піч не могла всіх виручити: пальці примерзали до металу.

Гуртожитку, подібного до сучасних, не було. Спробувався виділити підвальне приміщення в одному з житлових будинків.

Глухі майже всі були малолітніми. Лише Тоня вмела читати і писати.

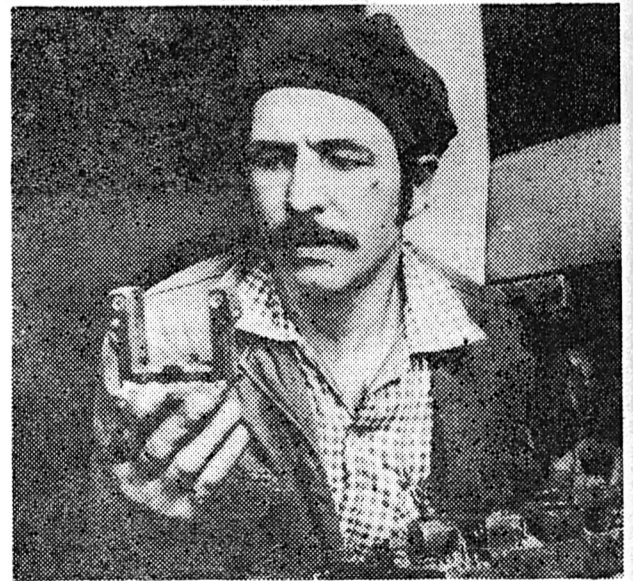
Коли закінчилася війна, відновилося в Дніпропетровську УВП. Спочатку Антоніна пришивала гудзики, обметувала петлі. Згодом навчилася шити на машині, стала передовиком виробництва. Минув ще деякий час — і ось її призначили змішним майстром, потім трудилася А. І. Хорольська у відділі технічного контролю, не стояла осторожно від громадського життя свого колективу, брала участь у роботі III та IV з'їздів УТОГ.

Будувалася нова фабрика, гуртожиток, будинок для сімейних, клуб. Змінювалися умови життя. Збувалися мрії і сподівання глухих.

З 1972 року трудівниця перебуває на заслуженому відпочинку. І все ж таки вона знаходить час, щоб зайти в Будинок культури чи гуртожиток і провести політінформацію чи бесіду з молоддю. Молодь слухає шановну людину, тягнеться до неї, бере з неї приклад.

В. ДИШЛЮК.

м. Дніпропетровськ.

Перед у соціалістичному змаганні на честь 50-річчя УТОГ веде фрезерувальник Харківського УВП-1, ударник комуністичної праці Михайло Мозговий.

Сумлінність, добра обізнаність з професією і, звичайно, дисциплінованість — дають змогу трудівнику значно перевиконувати виробничі завдання.

Робітника виділяє з-поміж його товаришів ще й творче ставлення до праці. Багато його раціоналізаторських пропозицій успішно знайшли своє застосування на виробництві.

Михайло Мозговий бере участь у громадському житті колективу.

Фото Й. МІНДЕЛЯ.

НАМ — ПІВВІКУ!

Товариство моє орлекриле —
Трударів непоборні полки.
Нам Вітчизна простори відкрила
І серця наші чують гудки.

Що зовуть кожен день на будови,
У заводів гарячі цехи.
Праці гімн кумачем пурпурово
Осяває до щастя шляхи.

То дарма, що музичні акорди
Не плывуть нам у кристань душі.

Ми йдемо величаво і гордо,
Підкоряєм нові рубежі.

І ніколи нам серця палкого
Не остудить зневіри іржа,
Бо вогню ми набрались такого,
Що ніяка нас тьма не вража.

Не здола нас підступна недуга,
Ми серцями фіксуємо звук.
Товариства висока напруга
Зігріва нас мереживом рук.

Товариству моєму — піввіку!
Молоді воно і живе.
І дорогу свою сонцелику
Прокладає в суспільство нове.

Зіновій ГАРНИК.

Тернопільська область.

ДОПОМОГЛИ ЗНАЙТИ СЕБЕ

Влітку 1946 року разом з нечуючою сільською дівчиною Нюрою Стеценко ми вирушили до Ворошиловграда на пошуки Товариства глухих.

Взяли в торбу трохи хліба і гайда в дорогу. Потрапили спочатку до школи-інтернату для глухих дітей, звідки направили нас у облвідділ УТОГ, де головою був тоді Радомський. Він порекомендував нам трудолаштуватись на УВП-2.

Зустріли нас привітно. Виділили місяця у гуртожитку, що розмістився у приватному будинку, забезпечили картками на хліб. Видавали тоді по 700 грамів на добу. І яке то було щастя, коли на просторені картки одержала я відразу декілька житніх хлібин. Адже хліб був тоді на вагу золота.

Та хоч як важко було у ті часи, проте ми працювали самовіддано, з піднесенням.

Ніколи не забуду вступу до Ленінської Спілки Молоді. Напередодні старанно вивчали Статут, хвилювались. Та урочиста хвилинка запам'яталася мені на все життя.

У 1953 році облвідділ УТОГ направив мене в м. Кременіне художнім керівником клубу, а з 1967 — працюю завідувачкою культзакладу.

Хочеться висловити сердечну вдячність нашим наставникам Х. М. Гуревичу, Н. Аршиновій, Н. А. Селютній за те, що допомогли нам знайти шлях у житті.

П. ТАБАЧЕНКО,

завідуюча Кременіньським клубом глухих.

Ворошиловградська область.

Ударниця комуністичної праці, швачка Полтавського УВП-1 Віра Костянтинівна Шапка до роботи завжди ставиться добросовісно, повсякчас дбає про якість, прагне перевиконувати планові завдання.

Але шану й повагу товаришів В. К. Шапка здобула не тільки завдяки високому виробничим показникам, але й активною участю у громадському житті колективу.

Фото Й. МІНДЕЛЯ.

Житомиряни у Львові

Вечір дружби відбувся у Львівському обласному будинку культури. В ньому взяли участь господарі сцени і гості з Житомира. Останні поставили виставу «Строк давності» (режисер А. Н. Грінченко).

Не часто доводиться бачити таку мистецьку гру, яку показували самодіяльні аматори сцени Житомирського культзакладу. Хороше зіграли свої ролі швачка фабрики індпошиву З. Ярмолевич (дочка воєнкома Зінаїда Супрун), настилальниця закрийного цеху УВП Г. Кумечко (мати Зінаїди — Марія Іванівна), столяр виробничого об'єднання «Житомирзалізобетон» В. Шачнев (льотчик), швачка фабрики сувенірів Т. Герасимчук (дружина льотчика Клавдія Лебедева). Цікавою була роль і сина льотчика Михайла, яку виконав робітник льонокомбінату Григорій Козлов.

Привертають увагу своєю майстерністю виконавці ролей німців: офіцер Хорст (ветеран сцени, робітник льонокомбінату Л. С. Ястремський) і денщик Ганс (пенсіонер М. Т. Радченко). В епізодичних ролях взяли участь швачки Житомирського УВП Л. Козлова, А. Лузан, Г. Голохваст, Л. Бондаренко та ветеран народного театру А. Ф. Малавська.

З привітальним словом на вечорі дружби виступили директор Житомирського обласного будинку культури М. І. Будник і голова Львівського облвідділу УТОГ І. С. Динкевич.

Львів'яни показали гостям визначні історичні та культурні місця древнього міста.

Л. АЛФІМОВА.

м. Львів.

МІНУЛО понад три місяці, як в газеті була опублікована стаття М. Нирова «Яким бути клубу?», а до редакції все ще йдуть відгуки на неї. Це говорить про важливе значення порушеної теми. Пишуть працівники обласних і мікрорайонних відділів, члени УТОГ. Деякі з цих відгуків уже вміщено в газеті, читачі з ними знайомі, і говорити про них не будемо, зауважимо лише, що переважна більшість авторів так або інакше підтримують висунуті М. Нировим пропозиції про розпорядок роботи районних клубів.

Приблизно такого ж змісту надійшло чимало відгуків, які редакція при всьому бажанні не змогла опублікувати. Різниця лише у варіантах, у тому, що кожен говорить про своє. Так, Н. Аксюк з м. Зінькова Полтавської області пише, що контингент їх відділу в основному сільський, що члени УТОГ приїжджають до міста у своїх справах найчастіше у понеділок, що цей день прийомний у багатьох установах, а тому вихідні дні у клубі повинні бути середом-четвер.

Тему вихідного дня порушує і Т. Доценко з Охтирського клубу Сумської області. Її турбує те, що на подання різної допомоги глухим залишається не більше трьох днів на тиждень, і третій, п'ятниця, як правило, випадає.

Ідею нового розпорядку роботи, безумовно, підтримує колектив Конотопського будинку культури. До речі, у Роменському мікрорайонному відділі Сумської області, як пише голова відділу Н. Нестерук, статтю «Яким бути клубу?» обговорили на загальних зборах міської організації УТОГ і повністю схвалили висунуті в ній пропозиції про роботу клубів. В рішенні зборів підкреслено, що становище, яке склалося, є наслідком зростання добробуту членів УТОГ, поліпшення побутових, житлових умов.

У м. Олександрії Кіровоградської області статтю також було обговорено на зборах активу і одержано схвалення. Розповідаючи про це, наш кореспондент О. Маркова зауважує, що мало змінити розпорядок

роботи, слід так налагодити роботу, щоб на суботу і неділю випадали цікаві, добре підготовлені заходи. Правильне зауваження!

До думки автора статті приєднуються працівники інших клубів, а І. Зінченко з м. Нікополя Дніпропетровської області пропонує запровадити новий порядок негайно. В своєму листі він досить переконливо сказав про причини, що призвели до зниження відвідування наших клубів, як наслідок — необхідність перебудови їх

згодна зі статтею. За її словами, у клубі добре відвідування, ранкового часу для працівників МРВ вистачає, щоб допомогти всім глухим. Увечері ж члени УТОГ у клубі відпочивають і для кожного є справа до душі. А закрити клуб увечері на всі будні дні — з'явиться «неорганізований» вільний час, а тут і до п'ятики, одини крок...

Особливо варто виділити відгуки з Лебедина, Тернополя, Ровно, Кіровограда — з обласних і районних бу-

ЗРУЧНО І ЕФЕКТИВНО

Огляд листів

роботи. Це, зокрема, зростання добробуту сімей глухих, і в порівнянні з цим — відставання технічного оснащення клубу. Наприклад, кольорові телевізори є в багатьох родинах, а чи є вони у районному клубі? З. Стужко з м. Ізюма Харківської області, підтримуючи статтю, повідомляє, що в їхньому клубі робочий день розпочинається о 12-й дня і закінчується о 20-й. Сумнівно, чи зручно це, адже члени Товариства, що прийшли зранку, змушені будуть чекати три години. З. Стужко тепло говорить про не легку працю перекладачів, відзначає, що добрий перекладач розв'язує чимало питань, виконує найрізноманітніші доручення...

А ось Р. Сковородников з м. Ясіль рішуче незгоден з автором статті, котрий, на його думку, просто «жаліє» перекладачів, а вони і так байдикують, і не бачить головного — куди йти глухим після роботи, якщо клуб увечері буде закритим? Існуючий порядок змінювати не варто, все добре, і оскільки клуб є центром виховної роботи, то він має бути завжди відкритим... На жаль, автор цього листа не пояснив, як можна проводити виховну роботу в пустому клубі...

Більш переконливо викладає свою пропозицію член УТОГ Р. Дугадкіна з Білгород-Дністровського Одеської області, яка теж не

динків культури. Їх працівники вважають, що і в обласних будинках культури також настала пора змінити розпорядок робочого дня. Причини — низьке відвідування у вечірній час у будні дні, відсутність можливості УТОГ в першу половину робочого дня.

Цікаві думки виклала художній керівник Ровенського будинку культури Н. Ляш. Культпрацівник, на її думку, має бути людиною освіченою, начитаною, бути в курсі подій, часто бувати в театрах, кіно, бібліотеках — інакше він відстане в розвитку від відвідувачів клубу. Ну, а коли він може підвищувати культуру, знання, якщо всі дні і вечори зайнятий на роботі? Не з 13-ї до 18-ї, враховуючи, що у нього теж є дім і родина? Питання цілком законні. Відповісти на нього непросто, а слід і не тільки відповідати, а й розв'язати його.

Н. Ляш і директор Тернопільського будинку культури О. Кіт піднімають питання про п'ятницю — про день, коли в культзакладах найменше людей і пропонують хоча б у цей день працювати з 9-ї до 18-ї години, використовуючи його для допомоги первинним організаціям на підприємствах, проведення бесід у компактних групах, політінформацій... Теж хороша думка! На жаль, автори відгуків

не помітили, що в назві статті М. Нирова виділена думка — яким бути клубу — і всю увагу приділили необхідності нового розпорядку дня, тобто головною стала друга думка — як працювати клубу? Адже це взаємозв'язано, зміна розпорядку повинна служити благородній меті, щоб клуб працював у зручний час для працівників і відвідувачів, і робота була більш ефективною!

Лише директор Кіровоградського будинку культури Ф. Фомін згадав про цей аспект, але і він не вніс конкретних пропозицій, не сказав, яким же все-таки бути клубу. А шкода, автор і редакція розраховували на корисну, відверту розмову на цю тему. Адже не важко помітити, що в клубній роботі спостерігається певний застій, клуб багато років знаходиться на розпутьті. Згадаємо хоча б хвилину піднесення і спаду — то КВК, про які нині не чути, або ж «Ну-мо, дівчата!». Що теж потроху зживають себе. Нинішні дискотеки, дисколюбні клуби за інтересами...

А яким бути нашому клубу? Напевне, враховуючи специфіку, слід дуже бережно ставитися до старих за часом, але перевірених у роботі форм, і по можливості тісніше зближувати клуб з виробництвом. Це можуть бути виступи агітбригад на УВП, в компактних групах, роз'яснювальна, пропагандистська робота безпосередньо на виробництві, нові техзасоби, з максимальною віддачею використані загальнонаціональні і святкові дні, поліпшення роботи бібліотек, художньої самодіяльності. Напевне у кожному клубі свої умови, специфіка, але це означає, що повинна бути і своя ініціатива...

Два питання чекають свого розв'язання — як працювати клубу? Тут можуть сказати своє слово і обласні відділи, читачі вже висловились з цього приводу, а другий — про необхідність зрушень вперед у роботі культзакладів. Його повинні розв'язати самі культпрацівники.

На цьому редакція завершує розмову, яка, сподіваємось, була корисною, і дякуємо всім її учасникам.

М. ГАЙОВИЙ.

У газеті «Комсомольская правда» опубліковано листи американських школярів, котрі закликали радянських людей, і, зокрема, радянських школярів, до боротьби за зміцнення миру.

Ми, учні Київської спеціальної школи-інтернату № 18 для слабочуючих дітей, вітаємо ініціативу американських ровесників. Але вважаємо, що наших заокеанських ровесників ввели в оману.

Хіба може країна, що знала таких страшних і невилковних ран у роки другої світової війни, прагнути нової війни? Війна — жаліве слово. Це лихо не обходиться без сиріт, вдів, горя. Нам це добре відомо. Адже під час Великої Вітчизняної війни Радянський Союз втратив 20 мільйонів своїх синів і дочок. Вражаюча цифра!

Тому ми, радянські школярі і всі люди нашої країни, як ніхто добре розуміємо, що не можна допустити війни, тим більше ядерної, яка призведе до загибелі всього живого на планеті.

Наша партія і уряд роблять усе залежне, щоб відвернути загрозу нової війни. Останніми роками СРСР висунув понад 100 мирних ініціатив. Але президент Рейган зводікає, або пропонує нереалістичні «нульові варіанти», блокує мирні переговори у Женеві.

Словом, нас не треба закликати боротися за зміцнення миру. Ми робимо значний і конкретний внесок у цю найважливішу справу на землі. І віримо, що сили миру переможуть війну.

Закінчую свого листа словами з відомої пісні: «Хай завжди буде сонце!».

С. ЯРМОЩУК,
учень Київської спеціальної школи-інтернату № 18 для слабочуючих дітей.

***

Я дуже радий, що американські школярі написали до «Комсомольської правди».

Мир — це щастя для всіх людей планети. Без миру — немає життя. І тому ми простягаємо руку дружби американцям і всім іншим народам.

Але під тиском президента Рейгана і американського уряду у Західній Європі планується розміщення ракет, спрямованих на нашу миролюбну країну.

Хіба це гідна відповідь на мирні ініціативи СРСР? То хто ж тоді прагне миру, а хто війни?!

Люди народжуються не для війни. Вони живуть, мріючи про світле майбутнє для себе і своїх дітей. Ось я, наприклад, слабочуючий учень, по закінченні навчального закладу хочу прикрашати землю працею, хочу жити у дружбі і взаєморозумінні з дітьми і дорослими усіх народів світу.

О. ВОЗНЮК,
учень Київської спеціальної школи-інтернату № 18 для слабочуючих дітей.

ДО 40-РІЧЧЯ ВИЗВОЛЕННЯ КИЄВА

МІСТО-ГЕРОЙ, МІСТО-ТРУДІВНИК

Київ революційний, бойовий, трудовий. Київ, «Вища школа», 1982 рік. Ціна 5 крб. 40 коп.

На матеріалах історії Києва автори книги показують, як в горнілі класових битв за владу Рад, в ході комуністичного будівництва і в грізні роки Великої Вітчизняної війни, в мирному труді киян народжувались, міцніли і примножувались славі революційні, бойові і трудові традиції міста-героя, міста-трудівника.

Пам'ятники Києва. Київ, «Мистецтво», 1982 рік. Ціна 3 крб. 70 коп.

На сторінках фотоальбома вміщено майже 150 кольорових і чорнобілих фотографій, що супроводжуються короткими анотаціями про події і людей, чий образ увіковічений у творах монументального мистецтва столиці Радянської України.

Героїчний Київ. Київ, «Політвидав України», 1982 рік. Ціна 1 крб. 30 коп.

Ніколи не забуде місто-герой Київ своїх мужніх захисників у роки Великої Вітчизняної війни. Їм присвячені сторінки книг відомих воєначальників І. Х. Баграмяна, К. С. Москаленка, А. І. Родімеца, письменників П. Антонова, Я. Баша, В. Кондратенка та інших, які представлені в цьому збірнику.

Меморіальний комплекс «Український державний музей історії Великої Вітчизняної війни 1941—1945 років». Київ, «Мистецтво», 1982 рік. Ціна 60 коп.

Фотоальбом розповідає про урочисте відкриття в місті-герої Києві меморіального комплексу-музею.

Пам'ятник-музей. Визволення Києва від німецько-фашистських загарбників. Київ, «Мистецтво», 1982 рік. Ціна 40 коп.

Форсування Дніпра і визволення Києва від німецьких окупантів — одна з найяскравіших сторінок в

історії Великої Вітчизняної війни. Пам'ять про героїчні подвиги воїнів Першого українського фронту у боротьбі з гітлерівськими загарбниками увіковічена в пам'ятнику-музеї в селі Нові Петрівці під Києвом. Про хід бойової операції за звільнення столиці Радянської України розповідають багаточисленні експонати музею, представлені у фотоальбомі.

Діарам «Битва за Київ. Лютіжський плацдарм. 1943 рік». Київ, «Мистецтво», 1982 рік. Ціна 75 коп.

Видання знайомить читачів з творами радянського батального живописця. У фотолітвіннику вміщено репродукції живописного полотна і натурного плану діарам.

Наведені видання можна придбати в магазинах книготоргу в районних та обласних центрах республіки.

Л. ЗАХАРКЕВИЧ.

м. Київ.

Намотувальниця Ганна Іванівна Чмихало — одна з кращих виробничниць Запорізького УВП.

Перемагати у соціалістичному змаганні, виконуючи норми виробітку на 130—135 процентів, Г. І. Чмихало допомагає спорт. Вона відмінна спортсменка, фізорг цеху.

Фото І. ХАРКІВСЬКОГО.

НА СТОРІНКАХ газет нашої країни йде активне обговорення проекту Закону про трудові колективи. Безперечно, що громадські кореспонденти не залишаються осторонь цього важливого заходу. Але хотілося, щоб окрім пропозицій і побажань, вони своїм пером розновили на сторінках нашої газети про життя-буття рідного колективу. Різні засоби є для цього. Можна викласти свої думки і враження у вигляді нарису або замальовки, статті чи кореспонденції, навіть репортажу або інтерв'ю. Вибір жанру в кожному окремому випадку залежить від творчого нахилу автора, його здібностей і наявного фактажу матеріалу. Як кажуть, усі жанри хороші, окрім нудного.

А спробуйте-но написати портрет свого колективу. Звичайно, мова піде про те, чим він живе, які у нього турботи, як виконуються виробничі плани, що цікавого у відносинах між членами колективу, у їх громадських справах. Не обійдеться без того, щоб не сказати про стан трудової дисципліни, про тих, хто показує приклад або пасе задніх. Зовсім

ПОРТРЕТ КОЛЕКТИВУ

не обов'язково подавати все в рожевих фарбах, навпаки, краще розповідати правдиво, не обминаючи гострих кутів. Багато що може підказати проект нового Закону про трудові колективи, там знайдемо чимало ключів до своєї розповіді, він орієнтує на усе те, що повинно бути в центрі нашої уваги.

Громадському кореспондентові можна запропонувати кілька варіантів розповідей про свій колектив. Перший, найпростіший, підготувати інтерв'ю з керівником або представником профспілкової організації. Зарання продумати кілька запитань, що цікавлять нас і газету, ознайомити з ними свого співрозмовника і попросити дати відповідь. У процесі розмови можуть виникнути нові запитання з метою уточнення або поглиблення теми, і їх також слід зафіксувати. Намагайтеся вести розмову просто, невимушено, уникайте шаблонних запитань і формулювань, уявіть собі, що ви ведете бесіду зі своїм другом або знайомим. Характер пи-

тань залежить від того, з ким ведеться бесіда. Керівник колективу може розповісти про виробничі успіхи, пояснити причини відставання, наголосити на заходах по зміцненню трудової дисципліни тощо. У профспілкового діяча доцільно дізнатися про побутові умови, про моральні заохочення кращих робітників або службовців, про роль профспілок у підвищенні громадської активності членів колективу та інше. Власне, інтерв'ю можна брати не тільки у керівних товаришів. Є у колективі просто цікаві люди, зі своїми уподобаннями і інтересами, чий думки і враження являтимуть інтерес для широкого кола читачів.

Набагато складніше написати кореспонденцію про життя трудового колективу. Але не лякайтеся, як кажуть, не святі горшки ліплять, беріться за діло сміливо, труднощі долаються у праці. Головне, що вам знайоме життя колективу, адже ви щодня зустрічаєтесь з людьми, є свідком і учасником подій, вам знайомі

інтереси товаришів. Тут важливо показати, як саме колектив впливає на стан справ, зокрема, у розвитку соціалістичного змагання, у створенні умов для роботи і відпочинку, як забезпечує нормальну творчу атмосферу і взагалі, як вирішуються питання виробничого і побутового життя. Покажіть на конкретному прикладі, як здійснюється гасло: один за всіх і всі за одного, як справа одного стає справою усього колективу. Кореспонденція, повторюємо, повинна показувати, а не перелічувати, як у звичайній інформації, це, за влучним висловом М. І. Калініна, картина життя, узятя такою, якою вона є, без усяких вигадок. І найкраще почати її саме з такої картини, без довгезних вступів, тоді вона і читатиметься.

А тепер узялися за справу. Спробуємо створити портрет свого колективу на цікавих епізодах, з міркуваннями і спостереженнями, які можуть бути повчальними для інших. Відтак газета за вашою допомогою виконає роль колективного пропагандиста і організатора.

Г. ВАРТАНОВ.

ПОВТОРИЛИ УСПІХ

На обласних змаганнях піонерських дружин на приз клубу «Диво-шашки» знову, як і у минулому році, вдало виступили учні Піщанської школи-інтернату для глухих дітей у складі Леоніда Заболотного, Івана Горбачика, Олександра Григоренка і Олени Купрій. Вони лише у командній боротьбі поступились переможцям, шашкістам з Бершаді і юнакам команди Тростянецького району, зайнявши почесне третє місце серед семи команд.

У особистому заліку друге місце виборола Олена Купрій — учениця 7-го класу, а учні 5-го класу Іван Горбачик і Леонід Заболотний стали третіми призерами.

Слід зазначити, що успіх юних шашкістів не випадковий. Йому передувала наполеглива робота керівників фізвиховання Василя Ляшка, який прищеплює дітям любов до спорту.

Є. ШВАРЦ,
майстер спорту.

Змагались борці

У Запоріжжі завершилися змагання з вільної боротьби на першість УТОГ. Вони показали, що найкраще підготувалася до турніру команда Одеської облспортфедерації, яка набрала найбільшу кількість очок і посіла перше місце. На другому місці команда Миколаївської, на третьому — Запорізької облспортфедерації.

48 кг — В. Балхановський (Миколаїв); 52 кг — Г. Дейнега (Запоріжжя); 57 кг — В. Зелений (Одеса); 62 кг — О. Печерський (Одеса); 68 кг — А. Боркін (Донецьк); 74 кг — Д. Антонов (Одеса); 82 кг — О. Базаров (Одеса); 90 кг — В. Степанов (Одеса); 100 кг — Г. Царов (Одеса); понад 100 кг — В. Панін (Миколаїв).

Значно поліпшили своє торішнє становище львівські спортсмени. У команді з'явилися здібні молоді борці, силами яких колектив здобув четверте місце.

Результати виступів промовисто свідчать про те, що одеські борці міцно утримують лідерство.

В особистому заліку по своїх вагомим категоріях переможцями стали:

Б. БУРАКІВСЬКИЙ,
інструктор Київського облвідділу УТОГ з фізкультури.

НАВЧАЮТЬСЯ МАКРАМЕ

Враховуючи численні побажання відвідувачів, у Запорізькому будинку культури УТОГ почав діяти гурток декоративного плетіння — макраме.

ші аплікації і, навіть, великі панно. Характерно й те, що на виготовлення цих робіт придатні будь-які нитки.

Гурток нині об'єднує лише 12 шанувальників рукоділля, однак популярність макраме серед членів УТОГ невпинно зростає. Про це свідчить зокрема той факт, що керівник гуртка Ольга Олексіївна Моргунова постійно надає численні консультації і поради самодіяльним плетільницям і багатьом тим, хто взявся за шпичі вперше.

З метою пропаганди цього плетіння, що прикрашає наш одяг, квартири, побут, працівники культзакладу організували виставку виробів макраме.

Серед виробів гуртківців — оригінальні паски, сумки, торбинки, найрізноманітні-

С. МАРЧЕНКО,
м. Запоріжжя.

Де ти, подруго!

Розшукую свою однокласницю — Васильову Людмилу (по чоловіку Лойтер). В 1970 році вона закінчила Казанську школу-інтернат, а потім Кінематографічний інститут у Москві. Згодом її направили на Нижньо-Тавільське УВП.

З часом Людмила переїхала на Україну до батьків чоловіка і наше листування припинилося. Якщо хтось знає про місцепроживання Л. Васильової, прошу повідомити мені на адресу: 420080, м. Казань-80, вул. Волгоградська, буд. 19, кв. 25, Красноярівній Любові Миколаївні.

Редактор
П. БУЛАТОВ.

Вони були першими

У 1958 році понад 30 нечуючих студентів вперше розпочали навчання у спеціальній групі Київського технікуму легкої промисловості. Зни-

жок не було ніяких — навчальна програма нарівні з нечуючими. Через чотири роки всі вони успішно захистили дипломи техніків-технологів.

..Минуло чверть віку. По-святковому одягнені, схвилювані, з весняними квітами у руках колишні випускники знову відчинили двері

технікуму. Вони прийшли сюди, щоб ширю подякувати вчителям за науку, добро і ласку.

Зворушливою була зустріч. Викладачам Д. В. Соболевій, Н. М. Самойленко, Г. П. Зінгману, Л. М. Ломовицькій, О. Г. Макарьчуку і викладачу-перекладачу технікуму Н. В. Івановій цікаво було дізнатись, що не пропала марно їхня праця. Набуті знання знадобилися Марії Дибі, Олені Сидоровій, Лідії Шерстобитовій, Григорію Барвіненку і Володимиру Криволапову, щоб здобути вищу освіту. Інженерами, технологами працюють Жанна Трохимець, Катерина Золотарьова і Роллана Шифріна. Інші самовіддано трудяться інженерами, економістами, майстрами на підприємствах і в об'єднаннях Товариства, а також на заводах і фабриках державної промисловості.

На знімку: випускники і викладачі під час зустрічі.
В. ЩЕРБАНЮК.
Фото автора.

ВАШЕ ЗДОРОВ'Я

Наступ на гіпертонію

Ефективний препарат, що знижує кров'яний тиск, синтезували співробітники Науково-дослідного інституту біологічної і медичної хімії Академії медичних наук СРСР.

Однією з головних причин виникнення гіпертонії, як показали дослідні, — за надто активна поведінка ферменту, що регулює кров'яний тиск. «Розбушувавшись», він починає виробляти занадто велику кіль-

кість речовин, що звужує судини, і активно руйнує речовину, яка розширює їх. В результаті тиск підвищується. Саме тому дуже важливо було знайти речовину, що здатна була б протиставити дії судинно-звужуючого ферменту. Такий препарат вперше було виділено американськими вченими з отрути бразильської гадюки.

Радянським вченим вдалося розробити новий, більш

продуктивний спосіб синтезу подібної речовини, яка вже запатентована в НДР. Одержаний штучним методом препарат не поступається за ефективністю своєму бразильському «побратиму» і є сильним антигіпертонічним засобом. При цьому він знижує кров'яний тиск, не порушуючи інших процесів, що відбуваються в організмі.

Однак, властивості препарату цим не вичерпуються.

Співробітники лабораторії біохімії і хімічної патології білків Ю. Єлісеева і Л. Павліхіна під керівництвом директора інституту В. Ореховича довели, що інгібітори (так називаються ці речовини) можуть успішно використовуватися, наприклад, у реанімації. Разом зі співробітниками Науково-дослідної лабораторії загальної реанімації АМН СРСР вчені інституту провели серію експериментів. Результати подають надії. Собакам, які пережили клінічну смерть, вводили в кров інгібітор — і тварини

набагато швидше поправлялись. Виявилось, що ця речовина може посилювати кровопостачання і оберігати мозок від кисневого голодування, яке настає після клінічної смерті в процесі реанімації.

— Тепер дослідження тривають, — розповідає вчений секретар інституту, старший науковий співробітник Л. Павліхіна, — працюємо над створенням інгібіторів, які можна буде вживати у вигляді таблеток. У майбутньому це відкриє шлях до їх широкого застосування для лікування гіпертонії.

Т. САВЕЛІЄВА.

Поради садоводам

Яблунева плодожерка помітно знижує урожай садів і якість плодівих культур. Крім яблук, вона псує груші, айву, волоський горіх, меншою мірою, але теж завдає шкоди кісточковим породам.

Проникнувши в плід, гусінь прогризає хід до насінневого гнізда і пошкоджує сім'ячко. Такі фрукти опа-

Щоб яблука не опали

дають. В середньому одна плодожерка завдає шкоди двом-трьом плодам. Поїдання гусіною яблук триває від 20 до 40 днів.

У боротьбі з яблуневою плодожеркою необхідно застосовувати комплексні заходи. Для відловлювання метеликів на яблунях наніч підв'язують півлітрові банки з квасом, кислим компотом,

можна вивішувати пастки з антраквантом (дві пастки на 100 квадратних метрів площі, зайнятої периферійними гілками крони).

Після появи першої падалиці слід накладати ловчі пояси з паперу, мішковини, ганчір'я. Пояси перевіряють кожні 7—10 днів. Щодня, краще увечері, проводять збір падалиці.

До біологічних засобів захисту від шкідників належить ентобактерин. Для обробки дерев застосовують розчин 60-100 грамів ентобактерину на 10 літрів води.

Хімічні заходи передбачають обприскування 30-процентним розчином карбофосу, 10-процентним фозалонном. Сигналом для першого обприскування є цвітіння білої акації. Повторний обробіток роблять через 10—14 днів після першого. З інсектицидних рослин

проти плодожерки і листогризух шкідників вживають відвар полину чи тютюну. Один кілограм подрібненої трави кип'ятити 10—15 хвилин у невеликій кількості води. Після охолодження відвар процідити, розчинити у мильній воді (400 г тютюну, 5 л гарячої води, 5 л мильної води).

Перше оприскування слід провести негайно.

О. ПЕРЛОВСЬКИЙ,
агроном Київської міської ради садівничих товариств.